

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Sollicitudo assidua ne offendatur Deus, Deique præsentis memoria, & generosarepulsio tentationum nos inuadentiu[m], proddest ad vitanda peccata. Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

309.

Et ita apud Cassianum Collat. 11. c. 6. Abbas Charemon inter tria qua faciunt homines à vitio abstinere, scilicet pœne metum, & spem præmij, tertio ponit boni affectum, qui ex charitate Dei procedit. *Que tria*, inquit, scilicet fides & spes, & charitas, licet ad vnum finem tendere videantur, magnis tamen excellentia sua gradibus ad invicem disparantur. Duo namq; superiora proprie sunt hominum eorum, qui ad perfectum tendentes, nec dum affectum concepere virtutum. Tertium specialiter Dei est, & eorum, qui in se imaginem Dei ac similitudinem receperunt.

310.
1. de vit.
e. d. c. 15.

Sic & S. Prosper: Si Deum ex toto corde diligamus, nihil erit in nobis, vnde peccati desiderii seruiamus. Vnde Bellarminus l. 1. de amiss. grat. c. 6. in resp. ad 1. Obiect. Interdum, inquit, perfecti dicuntur, qui semper actu diligunt Deum, & omnia qua faciunt in ipsum referunt. Cum qua perfectione nullum peccatum ac ne veniale quidem consistere potest. Sed hæc perfectio propria Beatorum est &c. Qui ergo ferè semper ita operatur, ferè semper vivit sine peccato veniali. Ideo & Calvinus in Antidoto Concilij Trident. sess. 6. cap. 12. ait: *Qua vitiosa cogitatio abreperet in hominis animum, si totus Dei amore occupetur?*

311.

Obstaculum medium, Passionum moderationem & voluptatis fugam, proponit S. Basiliius reg. 17. l. 1. Si quis adhibita continentia à voluptate, se neque effeminari passus sit, neque inflecti, hic sine controuersia quoduis penitus peccatum effugerit. Supra autem dixerat: *Qui omnibus animi sui affectionibus moderatur, neque voluptatis titillatione vlla promouetur, contraq; fortiter constanterq; aduersus quamcumq; prauam libidinem animatus est, hic perfecte continens est.* Porro qui est eiusmodi, is sine dubio liber est ab omni peccato. Et Reg. 16. dixit: *Continentiam appellamus, non si quis se à cibo penitus abstineat, quando hoc violenta quadam vita dissolutio est, sed eam, quam tollende contumacia corporis causa, pietatis ergo, de industria sequimur rerum voluptatem titillantium abstinentiam.*

312.

Nonum medium est ex magno virtutum exercitio & cumulo emanans concupiscentia seu fomitis diminutio. Bene enim ait S. Augustinus l. 2. con. Iulianum c. 10. initio: *Quantum ad nos attinet, sine peccato semper essemus, donec sanaretur hoc malum (scilicet concupiscentia, qua est in membris nostris repugnans legi mentis) si ei nunquam consentiremus ad malum. Sed quibus ab illo rebellante est non lethaliter, sed venialiter tamen vincimur, in his contrabimus vnde quotidie dicamus: Dimitte nobis debita nostra.* Hinc Suarez l. 2. in 3. p. disp. 4. l. 5. & Bellarminus l. 1. de amiss. grat. c. 6. Resp. ad Ob. 4. probans B. Virginem vixisse sine vilo peccato veniali. Nam potissima, inquit, causa, cur à peccatis venialibus omnino liberari nequeamus in hac vita, est concupiscentia illa carnis, qua & peccati fomes à Theologis dicitur, quam ex iustitia originalis amissione contraximus, à quo fomite B. Virgo, vt S. Thomas in 3. p. q. 27. a. 3. in prima sanctificatione vel

plane liberata, vel (quod ipse magis probat) tanta gratia copia repleta fuit, vt fomes in ea ligatus manserit, ac deinde in ipsa Filij conceptione penitus ablatu fuerit. Atqui fomes peccati per Eucharistiam minuitur, vt dicit S. Thomas 3. p. q. 79. a. 6. ad 3. Immo & per exercitium virtutum. Vnde S. Augustinus lib. 2. con. Iulian. c. 4. differens de concupiscentia cum qua nascimur, per peccatum originale naturam vitiatam, reatu peccati originalis, & concupiscentia post ablatum baptismum originale peccatum, remansuram (qua de re toto illo libro agit) dicit: *Deum regenerare hominem generatum ex semine, sanareq; vitiatum, à reatu statim (scilicet per baptismum susceptum) ab infirmitate (scilicet fomite & quod idem est, iuxta Concilium Tridentinum sess. 5. nu. 5. concupiscentia) paulatim.* Et l. 1. de nupt. & concup. c. 25. *Concupiscentia, inquit, carnalis (qua manet in corpore mortali huius, cuius vitiosis desiderijs ad illicita perpetranda, non obedire precipimur, ne regnet peccatum in nostro mortali corpore) quotidie minuitur in proficientibus & continentibus, accedente autem senectute multo maxime.* Et alibi: *Concupiscentia surrepit tamdiu magis, quàm minus quisq; & tamdiu minus quanto magis proficit.* Iulian. c. 17. Et l. 2. con. Iulian. c. 3. fin. disput. de passionibus, concupiscentiaq; motibus per carnem rebellem spiritus nos impugnantibus (vt sunt à peccatis diuersæ), dicit eas nobis ad meliora proficientibus, magis magisq; minui: *discedente hinc anima ac perire: in resurgente corpore non redituras.* Et S. Thomas cum probans 3. p. q. 46. Christum non habuisse fomitem peccati, dixit: *Id præstitisse gratiam & omnes virtutes secundum perfectissimum gradum, etiam de aliis dicit: Virtus, inquit, moralis que est in rationali parte anime, eam facit esse rationi subiectam: & tanto magis, quando perfectior fuerit virtus: sicut temperantia concupiscentiam, & fortitudo ac mansuetudo irascibilitatem (vt dictum est in 2. par.) ad rationem autem fomitis (vt dictum est in 2. par.) ad rationem inclinatio sensus appetitus in id quod est contra rationem. Sic igitur patet, quod quando virtus in aliquo fuerit magis perfecta, tanto magis in eo debilitatur vis fomitis.* Et ad 1. Inferiores vires pertinentes ad sensibilem appetitum, naturaliter sunt obediens rationi &c. Et ideo perfectio virtutis, qua est secundum rationem rectam, excludit fomitem peccati, cuius ratio consistit in resistentia sensus appetitus ad rationem.

CAPVT SEXTVM.

Solicitudo assidua ne offendatur Deus, Deique presentis memoria, & generosa repulsio tentationum nos inuadentium prodest ad vitanda peccata.

Decimum Timor & sollicitudo filialis assidua, ne offendatur Pater celestis. Hinc S. Gregorius explicans illum locum Job 9. *Verebar omnia opera mea*, ait: *Ipsa bona nostra, quæ infirmitatis*

diantis culpa euadere gladium nequeant, nisi sollicito quodam timore munitur, per sanctum virum nunc recte dicitur verebar omnia opera mea. Sic S. Chryso- stomus: Consideratione laqueorum in quibus incedimus, (per quae cum timore incedendum est, ne offendatur Deus) peccata vitari dicit: Validior est, inquit S. Bernardus, & vehementior spiritus timoris ad resistendum peccato, quam pudor & dolor: quia pudor de multitudine, & dolor de qualicumq; huius mundi consolatione capis solatium, timor vero non inuenit unde consolatur.

Undecimò memoria Dei praesentis & omnia spectantis. Nam vt ait S. Chryso stomus: Si hominem cum praesentem intuemur, cum ad peccandum tardiores reddimur, sepe autem & seruos modestiores subuertit, absurdi nihil admittimus, considera quantam adeptari sumus securitatem, si nos conigerit Deus assidue in oculis ferre? Quis enim vnquam, inquit S. Basilius, eorum, qui credunt Deum in omni loco esse, & in rebus quae sunt interesse, ac adesse vnicuiq; actio- ni voluntateq; cordium perspicere, aut cogitationem prauam suscipiet, aut scelera patrabit? Verum, tum primum homines ad scelera patrandam descendunt, cum aut Deum non inspicere, aut illi cura non esse, quae hic geruntur, aut amant. Aut, addam ego, cum obliui Deum spectare omnia, affectibus concupiscentiae morem gerunt, contra rationis & Diuina- rum legum praescriptum. Ideo Susanna sollicita ad scelus, quia memor erat praesentis & sua- videntis omnia Dei, peccare noluit. Augustinus sunt mihi vndiq; si enim hoc egero, mors mihi est: (scilicet animae, quae spiritualiter moritur peccando lethali- ter, quia vt ait S. Augustinus: Habent & ani- ma mortem suam in impietate atque peccatis. Immo ipsum peccatum, inquit S. Basilius, mors est anima, a- lioqui immortalis) si autem non egero, (pergit Sancta Matrona) non effugiam manus vestras. Sed melius est mihi absq; opere incidere in manus vestras, quam pec- care in conspectu Domini. Et ita quidam sanctus Senex libr. 5. in Vitae Patrum numer. 17. apud Rolivey dum pag. 575. dixit: Haec de negligentia patimur.

Agnouit hoc & Seneca naturae lumine: Ma- gna pars, inquit, peccatorum tollitur, si peccatoris tes- sis assistat. Aliquem habeat animus, quem reueatur. cuius auctoritate etiam secretum suum sanctius fa- ciat. O felicem, qui sic aliquem vereri potest, vt ad me- moriam quoque eius se componat atque ordinet. Qui sic aliquem vereri potest, citò erit verecundus. Elige itaque Catonem: si hic videtur tibi nimis rigidus, elige remis- sioris animi Lelium: elige eum cuius tibi placuit & vi- ta & oratio: & ipsum ante te ferens, & vultum ipsum tibi ostende, vel custodem vel exemplum. Et cum ci- tasset Epicuri sententiam dicentis: Sic fac omnia, tanquam spectet aliquis: subdit: Prodest sine dubio, custodem sibi posuisse, & habere quem respiciat: quem interesse cogitationibus tuis iudices. Hoc quidem longè magnificentius est, sic viuere, tanquam sub alicuius bo- ni viri & praesentis semper oculis. Sed ego hoc etiam contentus sum, vt sic facias quaecunq; facies, tanquam Lancij Opusc. Tom. 2.

spectet aliquis. Omnia nobis mala solitudo persuaadet. Cum iam profeceris tantum, vt sit tibi, etiam tui reue- rentia, licebit dimittas paedagogum. Interim te aliquo- rum auctoritate custodi. Ideo M. Crassus, praestans Orator, cum praesentem haberet virum grauem Mutium Scaeuolam, & petens consulatum, vel- let pro more blanditi populo, palpare obuios atque prensare: Quae, inquit, Muti, paulisper abse- das, nec comitatu tuo me honestari putes, impedis ho- norum meum: te spectante, ineptus esse non possum.

Si tantum praesentia & oculi hominis valent, quid Deigi eum vt videntem nostra omnia cir- cumferamus in mente? Et ita S. Basilius in Re- gulis breuibus cum proposuisset interrogatio- nem: Quomodo poterit aliquis non irascibile Respo- dit: Nempe, si illud existimet, Deum quae agit, omnia a- nimaduertere, eumq; assidue ob oculos habeat, & tan- quam in speculo contempletur. Quis est enim alterius potestati subiectus, qui in oculis Principis sui aliquid ausurus sit vnquam eorum, quae ipsi non placent? Nota & trita sunt exempla personarum vi- tiis deditarum, vniu consideratione praesentis Dei compunctarum & a peccandi voluntate abductarum, quae de reegi in Opusculo de pra- xi Diuinae praesentiae cap. 1.

Duodecimò, ingrūte tentatione vel cogita- tione de peccato aliquo committendo, vehe- menter statim est ei resistendum. S. Chrysto- mus pulchre his similitudinibus id suadet. Qua- do paruam animi perturbationem susceperis, ne eam neglexeris, quod paruam sit, sed considera, quod id quod ex ea alitur, maxima mala parit. Etenim postquam in domo aliqua paruam stuppe accensum viderimus, con- turbamur, & tumultum mouemus, non enim attendi- mus initium, sed ex initio finem considerantes, mouemur & concurrimus, vt totum caminum extinguamus. Hoc igne vehementius animam excedit vitium: Oportet itaq; praenire. Nam si fuerimus negligentes, id corre- ctu euadere difficultus. Hoc viderit quispiam euenire in nauigio, & conturbari nautas, non quando mare iam superare, sed quando id facturum esse viderint. Ne si- mus ergo in paruus peccatis socordes, sed ea reprimamus cum magna vehementia, vt liberemur à maioribus, & bona futura consequamur.

Cum S. Pachomio apparuisset daemone specie pulcherrimae mulieris, illeque eam interrogaf- set: quomodo nunc aduersus Dei famulos non potes pra- ualere: illa respondit: Tam tibi ante praedixi ex quo mi- rabilis incarnatio Christi facta est in terris, nos sine viribus prorsus existere cepimus: ita vt ab his qui cre- dunt in nomine eius, illudamur vt passeret: (quod in- telliges si copperando gratiae Dei validè initio tentationis resistant.) Verum tamen est infirmi su- mus redditi, non vsque adeo gerimus otia, vt non quos possimus decipere moliamur. Nunquam quippe quiesci- mus aduersa generi nostro, serentes malas cogitationes, in animabus eorum qui contra nos decetare conten- dunt. Et, si nobis titillantibus annuere eos ex parte ali- quid senserimus, tunc amplius nequissimas cogitationes immittimus, & diuersarum voluptatum incendia mi-

Mamer. in Paneg. Iul.

317. Inter: 29.

318. h. in Pl. 64

319. c. 48. 49. Vic. Ros. p. 136. col. 1.

137. ad pop. col. 3. 319. 1. de per. iulio. c. 1. 315. h. in Rom. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400.

instramus: & ita praeliantes acerrimè, subintramus eos, nostræque plenius potestati subiicimus. Si verò viderimus ea quæ suggeruntur à nobis, eos è contrario non solum non suscipere, verum nec libenter attendere, si deque quæ in Christo est, vigilanter & sobriè se munire, sicut fumus dissipatur in aère, sic ab eorum cordibus pellimur & fugamur. Non omnibus etiam viribus nostris permittimur cum omni homine congrèdi; quia non omnes possunt nostros impetus sustinere. Nam si concederetur nobis passim contra omnes nostrâ fortitudine depugnare, multos possemus, qui nunc tuo sauentur labore, decipere sed quid agimus? quia iuuantur precibus tuis, & virtute atque potentiâ Crucifixi mununtur.

320. In Vitis Patrum cum quidam frater venisset ad vnum de Patribus, eique dixisset: quia à cogitatione sua affligeretur, dixit ei senex: Tu proiecisti in terra ferramentum magnum, quod est timor Dei, & accepisti in manu tenere arundineam virgam, hoc est, cogitationes malas. Accipe ergo magis tibi ignem, qui est timor Dei. Et quando tibi approximabit cogitatio mala, velus calamus igne timoris Dei comburetur: neque enim praeualent malitia aduersus, qui habent timorem Dei. Timor enim Dei odit malum & viam prauam. Proverb. 8. 13. & expellit peccatum: Eccli. 1. 27. siue quod iam admissum est, inquit S. Bernardus, siue quod tentat intrare. Expellit sanè, illud quidem penitendo, hoc resistendo.

321. Scribit Palladius in Historia Lausiaca solitum Abbatem Apollinem docere quotidie ornari virtutibus, & machinas diaboli in cogitationibus in principio protinus propulsare. Contrito enim capite serpentis totum corpus est mortuum. lubet enim Dominus vt obseruemus caput serpentis: id autem est, ne in principio admittamus malas & turpes cogitationes, non solum vt obscenas animi nostri phantasias deleamus.

322. Porro hæc vehementia resistentiæ, initio tentationum seu cogitationum malarum, repellens eas vel motus prauos nos ad peccata inclinantes, oritur tanquam à radice, à ratione (motâ à Dei gratiâ) proponente viuo quodam modo voluntati fœditatem & grauitatem peccati, ac necessitatem illud vitandi. Ideo S. Thomas disputans, quomodo in prima sanctificatione B. V. Mariæ fuerit eius fomes ligatus, ait, eum non fuisse ligatum per actum rationis suæ, sicut in viris sanctis, quia non statim habuit vsum liberi arbitrij, adhuc in ventre matris existens, hoc enim est speciale priuilegium Christi.

323. Sed notandum est hoc loco, istum actum rationis, quo repellitur tentatio vel mala cogitatio, etsi sit actus liber noster, tamen eum in repellendis tentationibus præsertim grauibz nõ procedere à solâ virtute naturali liberi arbitrij, verum principaliter à Deo per auxilia gratiæ suæ, cogitationem illam piam excitantis, vel inspirantis orationem, quâ impretetur repulsio tentationis, & victoria de ea. Et talia auxilia gratiæ ad nouum peccatum euitandum semper

omnibus adfuit, vt solidè probat Bellarminus. Nam vt benè ait S. Innocentius Papa in ep. ad Concilium Carthaginense, (quæ est gr. apud Augustinum.) Quotidiana præstat ille præsentia, quibus nisi freti confixiq, nitamur, nequaquam humanos vincere poterimus errores. Ita enim ait S. Hieronymus: Deus concessit liberum arbitrium, vt suam, per gratiam, singula operâ gratiam non negaret. Quod Ortolanus Cordubensis solitus citari à Theologis, in materia de gratia, luculentè, expressit in Concilio Palæstino apud Diopolini habito: Mea, inquit, semper hæc est fidelis atque indubitata sententia, Deû, adiutorium suum, non solum in corpore suo quod est Ecclesia, (cui specialia ob credentium fidem, gratia sua dona largitur) verum etiam vniuersis in hoc mundo gentibus, propter longanimitatem sui eternamq, clementiam subministrare quotidie, per tempora, per dies, per momenta, per atomas, & cunctis, & singulis Christi electorum dicta in illis tentationibus peccatorum repellendis locum habent, dum per cogitationes pias eæ vincuntur, & sic peccata vitantur: & veluti cuneus diaboli, cuneo gratiæ Christi excutitur. In quo modo vitandi peccatum & resistendo tentationi, non tantum illa superatur, sed etiam iustus aliquid à Deo meretur, ob piam illam cogitationem, si ob finem aliquem supernaturalis fiat, vel Dei amorem, vel vt obediatur Deo prohibenti illud peccatum, vel ob amorem virtutis illi peccato contrariæ. Et tunc Deus facit eum tentatione prouentum, vt ait Apostolus 1. Cor. 10.

CAPVT SEPTIMUM.

Dei prouidentia amouens occasiones peccatorum, & non permittens sentire diabolum, & faciens nos frequentibus virtutum actibus vacare, plurimum consert ad vitanda frequentia peccata.

Decimotertio. Etsi necessarium sit auxilium Dei speciale, inquit Bellarminus, ad vincendum tentationes, cum eæ vincuntur per internam illustrationem vel motionem supernaturalem, tamen vitari possunt peccata aliis quorundem modis diuinæ prouidentiae, dum Deus remouet occasiones peccandi, vel dum non permittit diabolum sentire quantum velle. Et hac ratione, vt benè docet cum aliis Suarius in B. Virgine fuit fomes peccati extinctus partialiter, per actuale & extrinsecam prouidentiam Dei, vel impedientem obiecta quæ possent motus inordinatos ad peccatum allicientes excitare, vel negando suum concursum ad eisdem. Quamuis enim gratia & virtutes inherentes animæ B. Virginis etiam iuuerint, ne vnquam peccaret, tamen per se sola non potuissent efficere, vt existens obiectum & applicatum appetitus, (qui naturaliter operatur, non liberè, & dum habet omnia requisita ad